

Een geurige herinnering

Mary van Eeghen-Boissevain (1869-1959) verkreeg na haar scheiding in 1921 het landgoed 'De Duinen' uit de boedel. Zij ontving hier onder meer de beroemde Indiase dichter Rabindranath Tagore. Hieronder vertelt zij over dat bezoek. Het landgoed 'De Duinen' is thans het Internationaal Theosofisch Centrum te Naarden.

In september 1920 mochten wij 'de Dichter' in ons huis in Holland verwelkomen. Ons huis lag aan de kust van de Zuiderzee en we hadden een weids en prachtig uitzicht op de ondergaande zon. Als ik terugkijk op de tijd die de Dichter bij ons doorbracht, steken twee levendige herinneringen in puur contrast af tegen de achtergrond van vele uren vol vreugde. Want dat was voor mij de grondtoon van de hele symfonie: vreugde, scheppende vreugde, levengevende vreugde; zijn liefde voor de natuur, de lucht, de wind, de bloemen. Vaak, toen hij bij ons was, herinnerde ik me de spreuk van een van de grote leermeesters van de mensheid: 'Tenzij u wordt als kleine kinderen, zult u het koninkrijk der hemelen niet binnengaan.' Ik heb hem ervaren als iemand die het dichtst bij het hart van de mens komt, via het hart van de natuur.

De eerste van de twee levendige herinneringen was toen hij ons huis binnenkwam. In de hal bleef hij staan, hief zijn hoofd op, sloot zijn ogen en was volkomen stil – toen boog hij zijn hoofd als het ware ter begroeting en liep verder door de kamer en terwijl hij langs een grote schaal met rode, levende rozen op de middelste tafel liep,

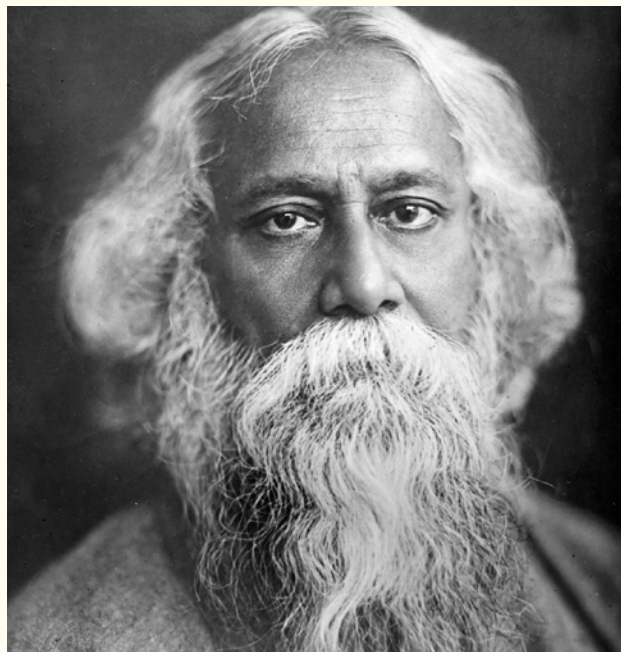
Huis De Duinen rond 1920

liet hij zijn vingers teder over de rozen glijden, vol begrip, liefde en herkenning. Dat gebaar onthulde hem evenzeer aan ons als zijn gedichten.

De tweede herinnering is van een avond. Een jong meisje zong een paar van zijn gedichten, op westerse muziek gezet. Destijds wisten we niet dat elk van zijn liederen een eigen muziek had, dus we waren onwetend van onze zeer domme poging om de zeer te beklagen dichter te vermaken. Er waren ook liederen van Schumann, die meer gewaardeerd werden. Nadat de gasten vertrokken waren, zat de dichter voor de open haard, zijn handen gevouwen op zijn knieën, starend in het vuur. Ik vroeg hem: 'Meester, wilt u ons uw eigen liederen in uw eigen woorden laten horen? Mogen we deel hebben aan het leven dat tot uitdrukking komt wanneer u uw Indiase muziek zingt?' Grote stilte! Beneden in de hal tikte de oude Hollandse klok de tijd weg – het hout viel samen in het vuur en wierp een fontein van vonken in de stilte – we wachtten – toen verhief hij zijn stem en zei:

'Dit is het lied dat we zingen bij zonsondergang. We zitten en kijken uit over enorme afstanden, we zingen over de droefheid van het menselijk bestaan, ook over het verlangen in ons hart naar vereniging met God, we zingen over de vreugde van onze zintuigen wanneer we het licht zien, de liederen horen, alle delicate geuren van Moeder Aarde ruiken wanneer de zon ondergaat. We zingen over de liefde in ons hart, niet alleen de liefde van één man voor één vrouw, maar over de liefde in het hart van de mensheid, het verlangen, het verdriet, de pijn en de vreugde van de hele wereld – dat is ons zonsondergangslied.'

De stem van de dichter steeg op naar de door vlammen verlichte spanten; ze zonk en werd als een fluit, zwol weer aan in golven of nam de schaduwen en beelden van

de vlammen over; horen en zien versmolten tot één grote ervaring; vreugde en verdriet kwamen uit één bron diep in het hart van de wereld, en uit de hoogten daarboven; de tijd was er niet; de klok had zijn vermogen om ons een boodschap te brengen verloren – we hoorden hem niet. We werden opgetild en samengevoegd tot eenheid met Liefde en Mededogen. Dat uur zal in onze harten voortleven zolang we leven.

Er zijn twee spreuken die ik u wil voorleggen, omdat ze zo typerend zijn voor de levensvisie van de Dichter.

Eén spreuk werd uitgesproken toen we het hadden over de opvoeding van vrouwen en hun plaats in het leven. De dichter zei: 'Leer meisjes beseffen dat hun grootste invloed ligt in het persoonlijke contact met hun omgeving bij het inrichten van een thuis of bij de opvoeding van kinderen. Daarom moeten ze getraind worden om vrij en met plezier te delen wat ze geleerd hebben. De sfeer van cultuur en licht die zo ontstaat, is het centrum van een mooi huiselijk leven. Er moet veel moeite gedaan worden om meisjes te leren zich uit te drukken in mooie en eenvoudige taal, om hun kennis en ervaring, hun wijsheid, hun gedachten, hun dromen en hun visioenen te delen. De legendes van de wereld worden vereeuwigd door de gave van vrouwen om verhalen te vertellen. Terwijl mannen zich waarachtig en goed kunnen uiten in werk en actie, doet een vrouw dat het beste door persoonlijk contact met haar omgeving. Het is voor kinderen gemakkelijker om te leren door verhalen dan door boeken. En zo kan een gecultiveerd en mooi thuis hun invloed zijn door de gave van verhalen vertellen.' 'De vrouwen die voor de kinderen van de wereld zorgen, moeten verhalenvertellers zijn en zo de fantasie van de kinderen de vrije loop laten.'

Het tweede gezegde ging over een beeld van Rodin, 'Bescherming' genaamd. De dichter zei: 'In India zouden we bescherming eerder als een statische kracht ervaren, zoals een vogel op een nest, of een Boeddha die stil en vol innerlijke vrede zit; jullie in het Westen zijn te gespannen. Kracht schuilt evenzeer in stilte als in beweging.'

Ik moet stoppen met schrijven over onze geliefde Dichter, maar het is moeilijk. Er trekken zoveel prachtige beelden aan mijn innerlijke blik voorbij.

*"Alles komt tot ons wat voor ons bestemd is
wanneer we de mogelijkheid creëren om het te ontvangen."*

Vertaling Marianne Plokker